LA CIUTAT EN TRANSICIÓ

Anuari de Palma 2023

PALMAXXI

Edita:

PALMAXXI

www.palmaxxi.com
info@palmaxxi.com

Amb el suport de:

Consell de Mallorca

Fundació Iniciatives del Mediterrani

Equip de redacció: Juanjo Suárez, Cristina Llorente, David López i Núria Pascual Bosch.

Agraïments especials als i les articulistes: Climent Picornell, Jaume Garau, Miguel Reyero i l'Obra Cultural Balear.

Imprès a Esment Impremta.

Foto de portada: Eduardo Morillas Mir. Aquesta fotografia, com moltes de les de l'interior de la publicació formen part del *Banc d'imatges de Palma: una ciutat, infinites històries*, de la Fundació Turisme Palma 365. També s'han utilitzat imatges lliures de drets però on es reconeix l'autoria de la fotografia.

Dipòsit legal: DL PM 01573-2023

Desembre 2023

PRESENTACIÓ
04

La transició urbanística
07

El Pla General: entre l'aprovació i la incertesa
El Decret d'Habitatge i la planificació urbanística
Què passa amb Son Busquets?
Un nou passeig Marítim per Palma
L'eix cívic de Cotlliure deixa de caminar
Noves antigues propostes per a espais sense solució

Articles de Palma XXI i Climent Picornell

La transició econòmica
17

Creix el preu d'habitar a la ciutat
Ens quedarà qualque barri sense gentrificar?
Creix el turisme de luxe
El turisme de creuers recupera (i supera) les xifres prepandèmia

Articles de Jaume Garau

La transició ecològica i de mobilitat
27

Cap a una Palma més verda...
...o no?
La nova mobilitat es mou en bicicleta i patinet
Sa Garrigueta Rassa no es toca
Com es manifesta el canvi climàtic?

Article de Miguel Reyero

La transició social
37

Els moviments socials i veïnals, a l'ordre del dia
Més renou, menys convivència
L'habitatge, el problema social de Palma
Cultura sense llengua i sense teixit local

Manifest de l'Obra Cultural Balear, Palma XXI i altres entitats signants

PRESENTACIÓ
DE L'ANUARI DE CIUTAT

Mig any després de les eleccions, podem afirmar que la transició política del passat mes de maig ha redefinit no sols el color de l'Ajuntament, sinó també les polítiques urbanístiques, d'habitatge i culturals de la ciutat. La paleta de la política local ha estat transformada, i amb ella, el llenç sobre el qual es projecta el futur de Palma.

El canvi de govern ha duit lligada una reavaluació crítica de les actuacions projectades per l'administració precedent. En la cruïlla entre el planificat i el desitjat, ens trobam amb una revisió que reflecteix els nous interessos i valors que ara semblen guiar el rumb de Ciutat. La modificació o suspensió de projectes clau per a l'avanç cap a un espai urbà més amable (més "nostro", per utilitzar el terme de moda), posa de manifest la voluntat d'adaptar l'entorn a nous interessos que no sempre semblen ser els de la ciutadania "del carrer". Si bé la nova administració ha promès un model resilient (si és que aquest concepte continua tenint significat) i millores en la qualitat de vida de palmesans i palmesanes, la interrupció de certes iniciatives com l'eix cívic de Cotlliure deixa un sabor amarg i poc encoratjador en aquells que anhelàvem una creixent pacificació de la ciutat, així com la continuïtat en projectes fonamentals pel que fa a l'ecologia urbana. És aquest un canvi de rumb planificat o simplement una mostra de la falta de compromís amb una transformació profunda i necessària?

En l'àmbit de l'habitatge, la situació no és molt més reconfortant. Ajudarà el nou decret de mesures urgents a abordar l'emergència que vivim? Quines polítiques s'implementaran per garantir un accés just i equitatiu a l'habitatge? En un moment en el qual aquest es converteix en l'epicentre de l'equitat social, anuncis com la suspensió d'habitatges socials a Son Busquets no contribueixen a generar confiança.

Tampoc ho fan les veus que, lluny d'afrontar els problemes socials i ambientals que genera la massificació turística, advoquen per convertir Palma en "una ciutat més oberta al turisme", la qual cosa planteja seriosos desafiaments per a la qualitat de vida dels residents i per a la mateixa sostenibilitat de la ciutat. I mentre alguns defensen que Palma floreix amb l'auge turístic, el comerç local contínua sofrint les conseqüències, ofegat per la pressió de negocis enfocats al visitant i per l'increment de preus, també present en els locals comercials.

En el rerefons dels canvis polítics i urbanístics a Palma, existeix un aspecte crucial que no pot passar desapercebut: el retrocés de la protecció a la llengua catalana. Enmig de transformacions significatives, la identitat cultural i lingüística de Palma es veu amenaçada per una falta d'èmfasi en la preservació i promoció de la seva llengua autòctona. La disminució del suport institucional i la falta de mesures concretes per a la seva promoció posen en risc la riquesa lingüística que ens caracteritza. La promoció activa de la llengua no sols és un deure cultural, sinó també una eina essencial per a enfortir la cohesió social. La seva debilitació empobreix la diversitat cultural, disminueix la connexió entre les generacions i amenaça d'esborrar part de la nostra memòria.

Les pàgines d'aquest anuari hauran de servir com a testimonis crítics de l'evolució de Ciutat en un període de canvis, en un any que marcarà el camí dels quatre que venen i que ens donarà pistes de les estratègies i models que dibuixaran la Palma d'aquesta legislatura. Una mirada aguda que farem servir com a eina per comprendre el nou escenari que se'ns presenta.

LA CIUTAT EN TRANSICIÓ

PALMA 2023

GENER

21/01 ACHINIB i l'Ajuntament instal·len un palfang a Nuredduna per celebrar l'Any nou Xinès
13/01 El Fòrum de la Societat Civil aprova els seus estatuts i es constitueix amb 22 entitats membre
24/01 Palma XXI reivindica el paper de la dona en la construcció de la ciutat amb la publicació de la Guia urbana "Les dones de Palma"
28/01 Es celebra l'homenatge i retorn d'Aurora Picornell i les Reges del Molinar

FEBRER

09/02 Comença la reforma de Plaça d'Espanya
12/02 Obre Lura, una tenda on comprar verdures ecològiques cultivades a Palma
26/02 Un esvoranc a les Avingudes deixa al descobert un bocí de les antigues murades

MARÇ

08/03 Com cada any, les persones surten als carrers de Ciutat a manifestar-se en motiu del Dia de la Dona
14/03 Es troben restes de la murada renaixentista de Palma a les obres de Plaça d'Espanya
24/03 Més de 500 persones assisteixen a la cerimònia celebrada a la plaça de les Columnes per posar fi al Ramadà
25/03 El Parlament aprova la Iniciativa Legislativa Popular "Llei de Benestar per a les Generacions Presents i Futures de les Illes Balears", impulsada pel GOB

ABRIL

01/04 La Plataforma contra els Megacreuers llença la campanya "Fora d'Escala: aquest turisme es insostenible"
17/04 Milers de persones surten als carrers de Palma per celebrar el Dia del Llibre
28/04 S'estrena a Cine Ciutat el documental "Històries de resistència: un relat coral des dels barris de Palma"

MAIG

03/05 S'inaugura el casal de barri d'Arxiduc
05/05 Circula per Ciutat el primer bus elèctric públic
10/05 S'aprova la part estructurant del Nou Pla General de Palma

JUNY

09/06 El Fòrum de la Societat Civil i l'Oficina d'Inversions Estratègiques (OIE) posen en marxa un servei d'assessorament a entitats en matèria de fons europeus
02/08 150 empreses i entitats s'adhereix al Pacte Blau Balear impulsat per la Fundació Marilles
09/06 Una tortuga marina posa ous per primera vegada a Palma
19/06 Es configura el nou equip de govern municipal

JULIOL

04/07 L'Ajuntament descarta el projecte de construcció d'habitatge social a Son Busquets
12/07 L'Ajuntament de Palma apaga el contador d'arbres de Plaça d'Espanya
15/07 Es celebra la festa del Bar Fletxas

AGOST

01/08 Es retira el comptador d'arbres de Plaça d'Espanya
07/08 Neixen les tortugues marines del niu de Can Pere Antoni
10/08 Es tornen a celebrar corregudes de toros a Palma després de tres anys

SETEMBRE

18/09 EMAYA inicia el pla de noc de neteja al barri de Pere Garau
20/09 Cort demana prorrogar el termini per aplicar la Zona de Baixes Emissions a Palma
24/09 El nou consistori del batle Jaime Martínez compleix 100 dies
28/09 El Parlament es compromet a impulsar el Pacte Blau Balear, promogut per la Fundació Marilles

OCTUBRE

02/10 El Govern aprova el Decret llei de mesures urgents per a l'accés a l'habitatge
11/10 Arrel de la sentència del TSJB, l'Ajuntament torna a ampliar els horaris d'obertura de les terrasses al barri de La Llotja
25/10 S'elimina el projecte de l'eix cívic de Cotlliure
27/10 Entitats ciutadanes organitzen la Contracimera social de Turisme
29/10 L'Obra Cultural Balear lidera un manifest en contra de la segregació lingüística a les aules
31/10 La cimera europea de Turisme conclou amb l'aprovació de la "Declaració Palma"

NOVEMBRE

06/11 Entra en funcionament el carril VAO entre el Palau de Congressos i l'Ajuntament
10/11 La presidenta Armengol i la Ministra de Transport signen el protocolo para posar en marxa el Trambadia
18/11 Comencen les obres de remodelació del passeig marítim
18/11 Comença l'Assemblea Ciutadana pel Clima
30/11 El Fòrum de la Societat Civil presenta "El futur que volem: propostes i projectes de la societat civil per a la transició"

DESEMBRE

18/12 El límit de velocitat a la Via de Cintura puja de 80 km/h a 100 km/h
20/12 La Plataforma contra els Megacreuers aconsegueix 4.000 € en set dies per la campanya de crowdfunding "Una multa fora d'escala"

Foto: Toni Munar

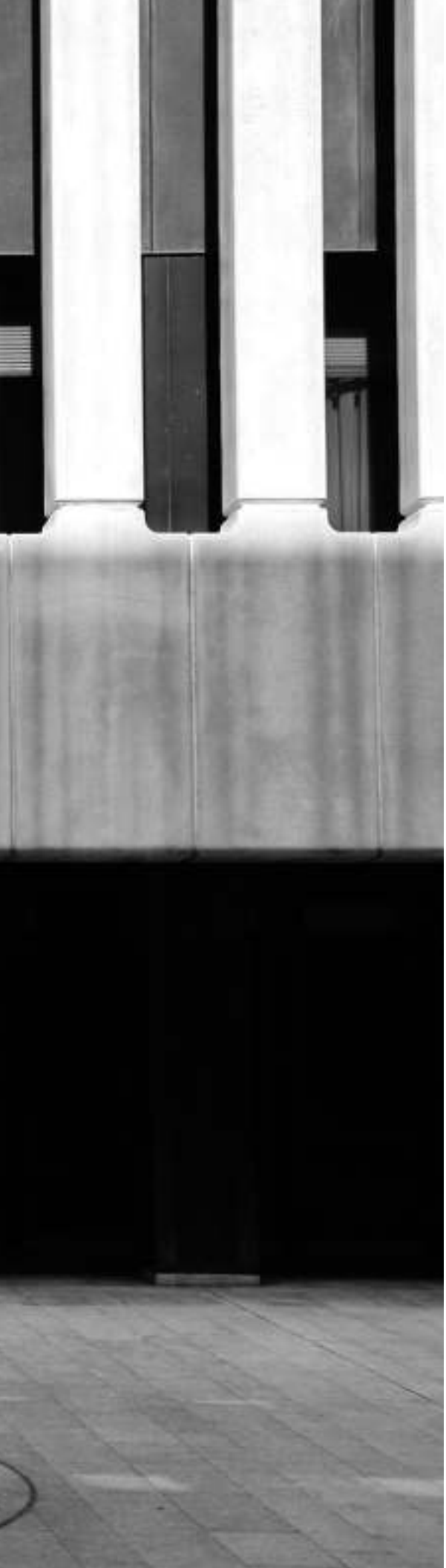

LA TRANSICIÓ URBANÍSTICA

El gran tema de 2022 en relació amb l'urbanisme va ser el Pla General, amb una aprovació inicial a finals de 2021 i un període d'exposició pública que va concloure amb la recepció de més de 800 al·legacions. 2023 ha passat sense que Palma pugui afirmar que compta amb un pla per a la ciutat del futur. Després de decaure el POD el mes de novembre, actualment el nou Pla General conviu amb una part normativa del PGOU de 1998, de manera que la confusió continua instal·lada en el model de ciutat. Llavors, cap a on "transiciona" l'urbanisme de Ciutat?

El canvi de color polític a l'Ajuntament ha comportat un canvi de timó en les polítiques en matèria urbanística, d'habitatge i de model de ciutat. Diverses actuacions iniciades o projectades (algunes d'elles no executades), són ara revisades, modificades i, en alguns casos, substituïdes o cancel·lades en funció dels nous interessos. Els eixos cívics com Cotlliure, el projecte de la plaça Major, la ciutat dels 15 minuts, Son Busquets, l'antiga presó, la plaça d'Espanya, el passeig Marítim, el districte d'innovació de Nou Llevant, l'edifici de Gesa...

Moltes incògnites, molts fronts oberts i, a la vegada, moltes oportunitats per aconseguir una millor ciutat on viure i conviure, on es tingui present la veu de la ciutadania. El Consell municipal de Model de Ciutat no s'ha tornat a convocar. Sempre és bon moment per aprofitar i impulsar els mecanismes de participació ciutadana.

El Pla General: entre l'aprovació i la incertesa

El llunyà mes d'octubre de 2021, es dugué a terme l'aprovació inicial del Pla General i l'obertura del període d'exposició pública. No va ser fins al mes d'abril de 2023 quan es tramità la part estructural (denominada Pla General), deixant el Pla d'Ordenació Detallada (POD) "per a més endavant".

L'aprovació separada de Pla General i POD va generar certa controvèrsia, fins al punt que transcorreguts dos anys de la seva publicació al BOIB, el POD va decaure el passat mes de novembre. Aquesta situació ha fet que part de la normativa torni a la del PGOU de 1998, generant incertesa i confusió a parts iguals. El POD afrontarà ara una reformulació i un nou període d'al·legacions. Quan arribarà la planificació per a la ciutat del futur?

- Truyol acepta que el PGOU no se aprobará en este mandato, Diario de Mallorca, 27/01/2023
- Un informe de la UIB alerta de la posible ilegalidad del Plan General de Palma si no se aprueba completo, Diario de Mallorca, 02/02/2023
- El nuevo Plan General de Palma incorpora 900.000 metros cuadrados más de equipamientos que el actual de 1998, Diario de Mallorca, 24/03/2023
- El nuevo Plan General de Palma prevé un crecimiento de 60.000 habitantes en los próximos 20 años, Diario de Mallorca, 18/04/2023
- Satisfacción vecinal en Palma por la reducción de suelo urbanizable en el Plan General definitivo, Ultima hora, 20/04/2023
- La aprobación parcial del Plan General de Palma permitirá tramitar ya nuevas urbanizaciones, Diario de Mallorca, 28/04/2023
- El Ayuntamiento acepta seis de cada diez alegaciones y redefine el Plan General de Palma, Diario de Mallorca, 01/06/2023
- La parte detallada del nuevo Plan General decae este sábado y regresa a 1998, Ultima Hora, 18/11/2023

Foto: Nemesio Jimenez Jimenez

El Decret d'Habitatge i la planificació urbanística

El passat mes d'octubre, el Govern aprovà el Decret de mesures urgents en matèria d'habitatge, amb l'objectiu d'augmentar l'oferta d'habitatge asequible. L'ajuntament de Palma va aprovar la seva aplicació al municipi el mes de novembre. Més enllà dels dubtes en relació amb la mitigació de l'emergència habitacional, que es tractaran al punt sobre Transició social, el Decret d'Habitatge genera controvèrsia pel que fa a la possible desfiguració de la ciutat: increment d'alçàries dels edificis i la conseqüent disminució de llum natural en les edificacions veïnes, augment de població sense un increment de dotació d'equipaments o espais verds, accentuació de la manca de serveis, increment induït dels vehicles privats sense obligació de reserva d'espai d'aparcament en els mateixos edificis, i problemes de mobilitat...

- El Govern aprueba el decreto para abaratar la vivienda y clausurar los pisos de alquiler turístico ilegal, Diario de Mallorca, 02/10/2023
- El Govern balear publica un nuevo decreto habitacional, que crea la figura de la vivienda a precio limitado, eldiario.es, 03/10/2023
- Así queda la zonificación del decreto de emergencia habitacional de Palma y el crecimiento de alturas en el Eixample, Diario de Mallorca, 30/11/2023
- Los arquitectos avisan: el decreto de vivienda genera más caos urbanístico, Ultima Hora, 12/12/2023

Què passa amb Son Busquets?

Començàvem l'any amb la promesa dels més de 800 habitatges de lloguer social que s'havien de construir a Son Busquets. Ara mateix, el futur d'aquest antic quarter és incert: com ja hem comentat a les pàgines anteriors, donant com a motiu les dificultats burocràtiques i els embolics per la titularitat, el nou govern ha tirat enrere la proposta de fer lloguer social.

La proposta del nou Ajuntament aposta pel preu tasat. Llavors, es recula la proposta del lloguer social, enfocat a qui més necessita una llar per a viure. Son Busquets prometia centenars de llars per a qui més ho necessita. Segons vol projectar el nou govern, aquesta premisa s'ha perdut. De totes maneres, encara no hi ha res tancat, així que veurem al llarg de 2024 què passa amb Son Busquets.

- En el corazón de Son Busquets, la futura supermanzana de Palma, Ultima hora, 20/01/2023
- El proyecto para construir 830 viviendas sociales en Son Busquets sigue bloqueado en Madrid, Ultima hora, 22/02/2023
- La nueva ordenación urbanística de Son Busquets se aprobará después de las elecciones, Diario de Mallorca, 09/03/2023
- El Gobierno central firma la compra de los terrenos de Son Busquets para dedicarlos a vivienda pública, Diario de Mallorca, 19/04/2023
- Jaime Martínez expropiará el cuartel de Son Busquets si en 100 días no es del Ajuntament de Palma, Ultima hora, 03/06/2023
- El Ayuntamiento de Palma descarta construir pisos sociales en Son Busquets "para evitar que se convierta en un gueto" y apuesta por viviendas a precio tasado, Diario de Mallorca, 04/07/2023
- Son Busquets y la antigua prisión, en el limbo: el ayuntamiento de Palma insiste en que estos proyectos no existen, Diario de Mallorca, 18/07/2023

Foto: Diario de Mallorca

Un nou passeig Marítim per Palma

El mes d'octubre de 2022, s'iniciaven les obres de remodelació del passeig Marítim, amb un projecte promogut per l'Autoritat Portuària. 2023 ha estat testimoni d'opinions oposades sobre l'oportunitat de les obres, la durada i el projecte. Sobre el paper, la reforma afirma cercar convertir el passeig en un bulevard amb el vianant com a protagonista. Això no obstant, l'espai per al trànsit rodat continua ocupant la major part del front marítim.

Des del Partit Popular es demanava, ja abans de les eleccions, la seva modificació per a incorporar un nou aparcament subterrani. Aquesta demanda s'ha reiterat de nou, ja des del consistori, amb la resposta d'APB de finalitzar el projecte com més aviat millor dins dels terminis establerts i posteriorment avaluar la idoneïtat de les noves accions.

- Peatonalización, el camino para convertirse en el nuevo Molinar, Ultima Hora, 04/01/2023
- Martínez confía en un triunfo del PP el 23J para cambiar la reforma del Passeig Marítim de Palma, Diario de Mallorca, 15/06/2023
- La Autoritat Portuària se abre a construir un parking subterráneo en el Paseo Marítimo, Diario de Mallorca, 21/09/2023
- «Modificar ahora el proyecto del Paseo Marítimo es imposible», Ultima Hora, 29/09/2023

Foto: Ultima Hora

L'eix cívic de Cotlliure deixa de caminar

El mes d'octubre, l'Ajuntament anunciava la renúncia de 13 milions d'euros de fons Next Generation que havien de finançar, entre altres actuacions, la reconversió per a vianants de l'eix del carrer Cotlliure, un dels grans projectes de l'anterior legislatura.

Els arguments? La presentació d'informes que trobaven errades en el projecte i la falta de temps per a dur a terme les obres. Els partits de l'oposició a Cort critiquen la renúncia al projecte, que s'havia dissenyat amb participació ciutadana, i justifiquen que l'eliminació de les places d'aparcament es compensava amb 700 places alternatives ubicades a diferents centres comercials i equipaments públics de la zona.

- Adiós al eje cívico de Cotlliure: el Ayuntamiento de Palma alega que se eliminarían más de 700 parkings, Diario de Mallorca, 25/10/2023
- Palma XXI lamenta la pérdida de 13 millones de la UE y el eje cívico de Cotlliure, Ultima Hora, 31/10/2023

Noves antigues propostes per a espais sense solució

La plaça Major i l'edifici de Gesa comparteixen la qualitat d'espais emblemàtics i de referència de Ciutat. Comparteixen també la potencialitat d'allotjament d'infinitat de projectes (socials, culturals, empresarials), que ben segur aprofitarien les possibilitats que atorguen les instal·lacions i ubicació privilegiada d'ambdues: al cor de la ciutat, la primera, i davant la mar, la segona. Malauradament, la plaça Major i l'edifici de Gesa també tenen en comú el seu estat d'abandonament i degradació.

Pel que fa a la plaça Major, després d'un procés participatiu a finals de 2020 que no va tenir continuïtat amb el concurs de projectes, el nou consistori reprèn la idea de revitalitzar les galeries subterrànies, ubicar-hi un centre d'interpretació de la ciutat i recuperar l'antic túnel que connectava el centre amb el parc de la Mar. Quant a l'edifici de Gesa, es proposa habilitar-hi un museu d'art contemporani de referència, agafant com a referent el "model Màlaga".

Foto: Núria Pascual Bosch

- Galerías de la Plaza Mayor de Palma: el Pi quiere convertirlas en un mercado gastronómico, Diario de Mallorca, 13/04/2023
- ARCA pide un plan de calidad del paisaje urbano Diario de Mallorca, 16/06/2023
- Javier Bonet: «El proyecto del museo en el edificio de Gesa es realista y necesario», Ultima Hora, 15/07/2023
- Cort agilizará el concurso para las galerías de la Plaza Mayor, Ultima Hora, 18/07/2023
- El Ajuntament de Palma reformará la Plaza Mayor, sus galerías, las calles aledañas y la Rambla, Ultima Hora, 08/11/2023

Eix cívic de Cotlliure: una oportunitat perduda per millorar la ciutat

Palma XXI

El passat 25 d'octubre, l'Ajuntament de Palma desestimava el projecte de l'eix cívic de Cotlliure, que contemplava l'ús prioritari per a vianants en el tram comprès entre la plaça París i el carrer de Bisbe Bernat Nadal, així com la introducció de solucions basades en la natura per millorar-ne l'adaptació al canvi climàtic. Aquesta decisió suposa, així mateix, la renúncia a més de tretze milions d'euros provinents del programa d'ajuts del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, que havien de destinar-se també a l'adquisició d'autobusos d'hidrogen i elèctrics, a la instal·lació de punts de recàrrega, a la millora de l'accessibilitat en el transport públic de l'EMT i a l'ampliació del servei de BiciPalma.

Segons explicà l'Ajuntament de Palma, la decisió es basa en una sèrie d'informes que certifiquen deficiències per rebutjar el projecte. Informes que Palma XXI ha sol·licitat al consistori i que, segons la informació apareguda en premsa, al·leguen entre d'altres el dèficit d'aparcament que generaria la intervenció o la manca de temps per executar les obres dins els terminis fixats per la convocatòria dels ajuts esmentats. Cal apuntar aquí la previsió del projecte inicial de compensar les set-centes places de pàrquing eliminades a l'eix Cotlliure-Camp Redó amb altres set-centes alternatives, ubicades a diferents centres comercials i equipaments públics de la zona.

Des de Palma XXI, volem manifestar la nostra disconformitat enfront de la decisió de l'Ajuntament, per considerar que l'eix cívic de Cotlliure, així com qualsevol projecte que prioritzi els vianants enfront del cotxe, suposa una oportunitat pel que fa a la millora de la qualitat de vida del veïnat dels barris de Cas Capiscol i Camp Rodó, amb especial atenció a la infància per la proximitat de fins a tretze equipaments docents.

En resposta als informes municipals que esperam poder consultar aviat, existeixen nombrosos estudis que avalen la pacificació i naturalització dels entorns urbans com a principal mesura de millora de la salut humana, especialment en edats primerenques. Així, per exemple, es constata que algunes de les principals causes de l'augment dels trastorns mentals són la contaminació i el descens progressiu en oportunitats perquè els infants i adolescents facin ús de l'espai públic de manera independent, sense supervisió ni control directe per part d'adults. Els científics adverteixen també que la contaminació redueix la grandària dels pulmons dels infants i que la implementació de zones de baixes emissions duu associada una reducció dels problemes cardíacs i circulatoris, podent incrementar l'esperança de vida fins a dos anys i mig. Altres informes sobre qualitat de l'aire en entorns escolars, assenyalen els gasos contaminants com a principal causa de l'asma infantil i de les al·lèrgies, així com de retards en el desenvolupament cognitiu de nins i nines. En contraposició, s'associa cada increment del 3% en el verd urbà al creixement del coeficient intel·lectual dels infants d'entre deu i quinze anys en 2,6 punts, un efecte que s'observa tant en àrees pobres com riques.

Pel que fa a l'aspecte econòmic, els resultats de projectes similars portats a terme en altres ciutats espanyoles i europees llancen conclusions clares: mentre cada euro invertit en transport públic n'aporta quatre al conjunt de l'economia, en el cas concret de Copenhaguen, cada quilòmetre de carril bici suposa un retorn de mig milió d'euros en termes d'estalvi de temps, salut i atropellaments evitats. En paral·lel, i rere l'anàlisi de milers de transaccions en grans ciutats espanyoles, s'evidencia que la conversió en zona per a vianants incrementa les vendes dels comerços i que les persones que es desplacen a peu, en bicicleta o en transport públic gasten més en establiments locals que les que es mouen en cotxe.

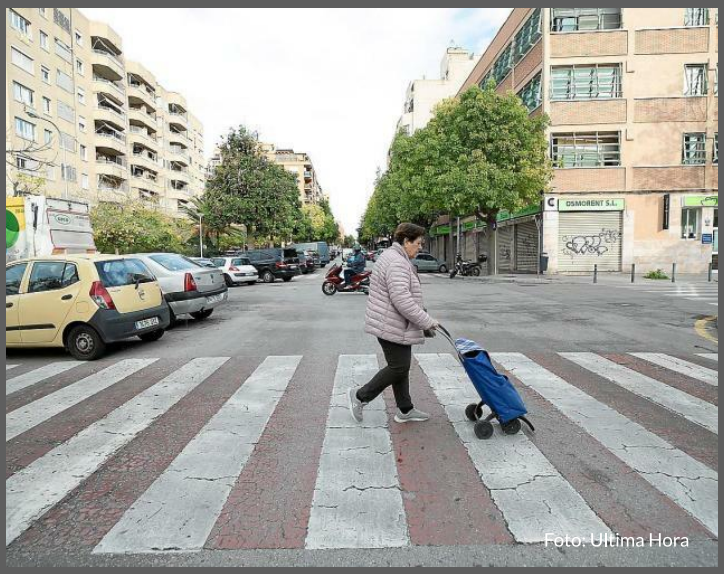

Foto: Ultima Hora

Parcs solars, geopolítica, Pink Floyd i crisis financeres

Climent Picornell

Foto: Victoria Lledó García

Palma va canviant. El carrer Nuredduna ja és peatonal, el passeig Marítim està aixecat remodelant-se, el Nou Llevant serà un barri per a rics... Pas a pas, Palma és va transformant i no només en la seva pell, sinó també en els seus budells. Els tertulians, entesos i experts en quasi tot, passam per davant l'edifici del Consell Insular de Mallorca on una oenagé ecologista demana alguna cosa. «Tu creus que faran bon paper a les properes eleccions?» «Home, jo pens que un partit Verd és necessari, tot i que els seus pressupostos ja s'han diluït dins els programes d'altres partits». «Haurien de prendre exemple d'Alemània on romperen la dinàmica erràtica de l'esquerra, agombolaren quadres pacifistes i antinuclears i els donaren un horitzó polític. Han passat, amb els anys, a acceptar la intervenció de l'OTAN a Kosovo, i actualment, davant la precarietat energètica, no els han caigut els anells per allargar la vida de les centrals nuclears. Són evolucions a tenir en compte pels Verds d'aquí». «Els activistes han de triar entre parcs de plaques solars o Mart». «Això ho vaig sentir a dir a F. Oviedo –al front del projecte de parc solar d'Es Rafalot– donant a triar als opositors a aquestes actuacions d'energies renovables que empastissen el sòl rural». «Mart és encara molt enfora, no?» «Mart sí, però els parcs solars ja són aquí embrutant el camp de Mallorca». «Embrutant? Idò ja ho saps: o les foranes de Mallorca brutes o cap a Mart s'ha dit!»

Abans de partir cap a Mart, asegudets al Pesquero, demanen un poc de peixet fregit, uns calamars a la romana i canyes per tothom. «Fa vint anys que Amèrica i els seus aliats invadírem Iraq, que en queda de tot aquell merder?» «Jo t'ho diré: a nivell geopolític queda que Xina és ara la que fa de policia en aquells redols, Xina vol omplir el buit que han deixat els americans. I no només a Orient, també a Àfrica on, a part de la inversió econòmica, els xinesos estan rentant el cervell als africans amb les seves notícies i els seus programes d'entreteniment! Benvinguts al nou pandemònium del segle XXI!» «Ets un nostàlgic!» «I què? M'estim més el The Dark Side of the Moon de Pink Floyd –que, per cert, enguany ha fet 50 anys– que el 'perreo' i el 'regueton'. No, i en Roger Waters encara sona, la setmana passada era a Barcelona; grans trobades sonores les de Pink Floyd!» «I no te creguis, els temes eren genèrics: la cobdícia, els pas del temps, la mort, l'alienació de l'home modern...». «L'alienació avui la provoquen els WhatsApps!» «Que dius!» «Tal com te dic. La pressa frenètica esperant que ens contestin els missatges que emviam i, si no contesten, tot d'una ens entra una ansietat o un temor al menyspreu del nostre contertulià de mòbil, això és alienació i no la de Pink Floyd! Sabíeu que és dels discs més venuts, després de Thriller de Michael Jackson i Back In Black de AC/DC ? Varen fer una doblerada!»

«Per cert, ja heu tret els doblers del banc? O els heu repartit un poc?» «No siguis pessimista!» «Pessimista? John Kenneth Galbraith a la Breu història de la demència financera diu que la memòria en problemes financers és de vint anys, després s'oblida». «Vint anys? Entre la fallida del SiliconValley Bank a Amèrica i la del Credit Suisse a Suïssa i la darrera crisi que començà el 2008 només han passat quinze anys! I va caure Lehman

Brothers que deien que era massa gran per deixar-lo caure!» «A la pel·lícula Too Big to Fail un gran executiu diu, de la por al contagi: 'La gent davant aquestes notícies de fallides de bancs es comença a demanar: Està ben guardat el meu diner?' I, amb el dubte, comencen a retirar efectiu. I després es fan coes als bancs. Es destrossen caixers i en poques setmanes no hi ha llet a les botigues». «Ca! Això ara no pot passar!» «Per què? O t'has cregut tot això de l'economia circular i el turisme sostenible? Tu creus encara que el binomi obsessiu de creixement econòmic i desenvolupament tecnològic ens trauran de totes les crisis?»

Entren a port un parell de barques del bou amb les gavines que aletegen, darrere, darrere. 'Qui dia passa, any empeny', deia ma mare.

- Article publicat al diari Ultima Hora

Foto: Susana Cortés Pomacóndor

Converses per Palma amb tràfic, Portitxol, Peret i el reguetón

Climent Picornell

Passejam per la punta del Gas, can Pere-Antoni, cap al Portitxol, el Molinar i la Ciutat Jardí. El tràfic per Ciutat està a punt de rebentar. "I ara, aquests que mos comanden, ampliaran les carreteres i ficaran els cotxes fins el cor del barri antic?" demana en Cinto. Li contest: "Record unes paraules d'un urbanista italià qui, comentant aquesta política de la ampliació, posava un exemple: és com si a un malalt a qui li augmenta la diarrea el metge li receptàs un orinal més gros". "M'he fixat que ara, a les campanyes electorals, es defuig dels problemes reals i s'usen elements distorsionadors". És en Joan qui parla. "Ben veritat!" Li responc. "Encara record que l'ús mediàtic de la mamada que li va fer Mònica Lewinsky al president Bill Clinton va emmascarar problemes importants com la reforma de la seguretat social, el finançament de les campanyes o

la posició dels USA a l'Iraq. Com diu Michaël Foessel "els polítics ens entretenen amb ells mateixos per no haver de parlar de nosaltres".

"Palma mon amour!" Dic en veu alta: "Ni envaïda, ni acorralada, ni gentrificada, ni posseïda. Llibertat! La ciutat per viure-hi, la ciutat com una 'casa gran' que deia Rafael Alberti. La ciutat com una mare que de tant en tant renya els seus fills... O que ens avisa amb tocs d'alerta, amb senyes que hem de saber interpretar. Ciutat mare! Palma, sentimental, un enyor, un desig, un passat, un futur, unes ganes, com una nova libido per voler fer coses i per desitjar fer coses". "I ara? Has tengut un orgasme?" demana en

Jaume Garau que ens avisa: "Avui hem d'arribar fins a Son Verí a peu". I passam revista al paisatge urbà marítim d'aquest costat de Palma. "Des de la Porta des Camp fins al Molinar, hi havia un conjunt de fàbriques d'electricitat, d'adoberies, una refineria de petroli i magatzems que conferien una imatge totalment industrial a aquesta banda de Ciutat, molt diferent de la zona d' El Terreno. El Portitxol era un petit grup de cases sense cap hotel, que havia crescut seguint una mica l'ordenació que havia previst Bartomeu Ferrà ja el 1891. El Molinar era un barri de pescadors i obrers, i en canvi, la "Ciutat Jardí" que data de principis dels anys 20, impulsada per Josep Tous, empresari omnipresent en totes les iniciatives de Ciutat, es creu que comptava com a soci el també omnipresent Gaspar Bennàzar, "S'Arquitecte" per antonomàsia de Palma. De fet, l'hotel emblemàtic, que encara destaca ran de platja, va ser dissenyat pel qui era el seu amic i company de feina de l'Ajuntament, Jaume Alenyar. El conjunt es va conceptualitzar com un Balneari de Palma, més de cara a l'estiueig dels ciutadans que dels turistes. També es va produir el mateix procés de parcel·lació i urbanització a Can Pastilla".

Davant aquesta lliçó d'història urbana en Rafel li canvia de tema: "Amb aquesta calor sempre me'n record de Summertime, la cançó, concebuda com un ària, que ja és un clàssic, i que Gershwin va compondre dins el musical Porgy&Bess l'any 1935". "Fa tants d'anys?" Demana en Martí "Encara la senten cantar versionada per molta gent. A mi, en canvi, aquesta calor me trastorna i me fa cantar 'Don Toribio, Toribio, Carambola, la bola...!' Venga rumba catalana d'en Peret, 'No estaba muerto, estaba tomando cañas'. "Ben fresquetes supòs?" Li diu amb conya en Martí. "Estic preocupat", diu "Per què?'" li deman "Pel progrés del reguetón! Aquest ritme urbà sud-americà, s'ha fet seu l'espai musical mundial. L'imperi del reguetón! Estam perduts!"

Passant del reguetón en Jaume continua: "Però serà la parcel·lació de Les Meravelles, la que tendrà una major consistència i desenvolupament, amb la famosa església construïda per l'arquitecte racionalista Francesc Cases. Els projectes d'urbanització de S'Arenal varen començar ben prest, concretament a 1913, de la mà un altre pic de Gaspar Bennàzar".

"Reguetón? Ens queden els llibres" diu en Joan, "seran el nostre refugi, recordau el que deia Walter Benjamin, dels llibres i les prostitutes: 'els dos es poden dur al llit' "Tan prosaic en Benjamin?" "Bé, idò canvia la cita: 'Tot allò que amb raó denominam bell, com Palma, apareix de manera paradoxal".

Foto: Leonardo Serrat

Foto: Irene Daudén Carretero

LA TRANSICIÓ ECONÒMICA

En finalitzar la temporada turística de 2022, i amb la intenció de “rebaixar l’eufòria”, es presentava el 2023 amb un halo d’incertesa, posant en dubte que la temporada assolís de nou les mateixes xifres. Amb la perspectiva de l’any, es pot afirmar que ja hem recuperat el nivell de l’any anterior, superant fins i tot alguns dels rècords d’arribada de turistes o despesa per visitant.

El canvi de model econòmic, tan debatut, sembla que no s’acaba de donar en una economía que continúa enfocada al sector turístic. Les intencions de diversificació econòmica tan defensades en Les intencions de diversificació econòmica tan defensades durant les primeres etapes de la pandèmia, semblen haver-se diluït i traduït finalment en un enfortiment del turisme.

Des del Fòrum de la Societat Civil es treballa en un sistema d’indicadors per mesurar la transició: si aquesta avança, retrocedeix o està estancada. Com evoluciona la transició econòmica de Palma?

Foto: Manfred Reinert

Creix el preu d'habitar a la ciutat

L'Ajuntament de Palma elaborava al mes de gener, a través de l'àrea de Benestar Social, un estudi que delimitava en 1.421 € el salari mínim que ha de tenir una persona adulta que visqui sola per a poder viure a la ciutat dignament. No parlam només d'un pis, ja que el mateix mes es publicava que Palma ja és la tercera ciutat més cara d'Espanya per llogar una habitació, amb 516 € al mes de mitjana.

Segons Idealista, només el 14% dels pisos de lloguer a Palma es troben per sota del límit raonable, és a dir, accessibles sense destinar més del 30% del salari al pagament de l'habitatge. La pressió immobiliària a la que fins ara es trobaven sotmesos alguns barris de la ciutat s'està contagiant a les zones del Terreno o Cala Major, on part del patrimoni arquitectònic que ha donat històricament caràcter a aquests barris és cobdiciat per agències immobiliàries i inversos estrangers d'alt poder adquisitiu.

- Un adulto necesita ingresar 1.421 euros al mes para vivir dignamente en Palma, Cadena Ser, 09/01/2023
- Palma, la tercera ciudad más cara de España para alquilar una habitación, Mallorca Informa, 26/01/2023
- Vivienda en Baleares: «Hay que proteger a la población local de la inversión inmobiliaria internacional», Ultima hora, 24/02/2023
- La fiebre inmobiliaria se contagia a las casas singulares de Palma: El Terreno y Cala Major, los barrios más afectados, Diario de Mallorca, 26/03/2023
- «La vivienda es ahora la principal palanca de exclusión», Ultima hora, 05/06/2023
- El 86% de pisos en alquiler en Palma tienen un precio que supera el umbral de lo razonable, Diario de Mallorca, 09/06/2023
- Palma: ¿Cuánto ganan tus vecinos?, Ultima hora, 23/10/2023

Ens quedarà qualque barri sense gentrificar?

El boom immobiliari ha arribat al barri de Pere Garau, que ha patit un augment en el valor del metre quadrat de sòl d'un 41,2%. Veïns del barri han de marxar a la perifèria o a nuclis urbans fora de Palma. Continuen proliferant les noves promocions d'habitatge a Nou Llevant, que en els darrers quatre anys ha experimentat un gran avenç immobiliari. No es tracta, però, d'habitatge a preus assequibles, de manera que el procés de gentrificació sembla imparable a Llevant i La Soledat i amenaça d'incrementar els preus de venda i lloguer de les barriades.

Els veïns del centre continuen patint una expulsió dels seus carrers, que diuen "s'han convertit en un parc d'atraccions per a turistes". A Son Espanyolet, el lloguer turístic continua en conflicte amb la vida de barri, i la lluita veïnal es manifesta amb la campanya "Toc-toc veïna", per reclamar la seva identitat.

Foto: J4um3

Foto: Ultima Hora

- El ministro de Universidades reclama una “planificación de calidad” que no expulse de las ciudades a los residentes, Diario de Mallorca, 23/02/2023
- El boom de la vivienda llega a Pere Garau y se disparan los precios, Ultima Hora, 07/04/2023
- Vecinos de Pere Garau salen del barrio mientras explota la inversión foránea, Ultima Hora, 08/04/2023
- Lucharán contra la gentrificación y masificación turística de los barrios del litoral de Ciutat, Diario de Mallorca, 16/04/2023
- El barrio de Son Espanyolet reactiva su lucha vecinal contra el alquiler turístico para preservar su identidad, Diario de Mallorca, 03/06/2023
- Vecinos de Palma, expulsados del centro: «Se ha convertido en un parque de atracciones para turistas», Ultima Hora, 05/06/2023
- Nou Llevant, el nuevo barrio alemán de Palma que ya se vende como Nou Portitxol, Diario de Mallorca, 22/10/2023

Creix el turisme de luxe

Durant 2023, Palma s'ha consolidat com a destí de luxe, convertint-se en una de les ciutats europees amb més hotels boutique i incrementant l'arribada de turistes d'alt poder adquisitiu. En el darrer any, Palma ha pujat una posició en el rànquing de competitivitat turística de destins urbans d'Exceltur, que analitza les principals 22 destinacions urbanes espanyoles, arribant al sisè lloc.

La hiperespecialització turística es manifesta al teixit econòmic i empresarial de la ciutat, omplint la ciutat de souvenirs, gelateries i establiments enfocats només a turistes. Comerciants i associacions es manifesten contra la pèrdua d'identitat i el procés d'homogeneïtzació que s'està produint sobretot en els barris del centre. La Fundació Turisme Palma 365 proposa gestionar la massificació turística amb la creació de cinc noves rutes turístiques a través de tecnologia, com mapes de calor i intel·ligència artificial.

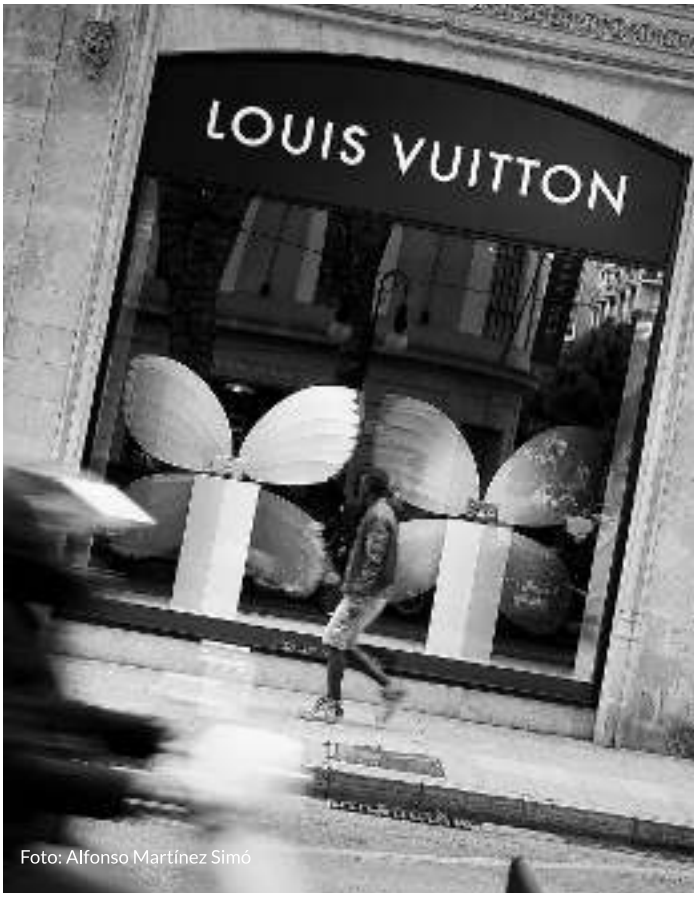

Foto: Alfonso Martínez Simó

Foto: Antonio Garcia Salvador

- Palma explica sus inversiones en Fitur, Ultima Hora, 27/01/2023
- Palma se consolida como destino de lujo y sumará cuatro nuevos hoteles a lo largo de este año, Diario de Mallorca, 28/01/2023
- Palma mejora una posición y se sitúa sexta en el ranking de competitividad turística de destinos urbanos de Exceltur, Europa Press, 14/03/2023
- Los 'souvenirs' invaden Jaume II en Palma: once negocios solo para turistas en una misma calle, Diario de Mallorca, 21/04/2023
- La transformación de Palma: del ADN mallorquín a la ciudad franquicia, Diario de Mallorca, 11/06/2023
- La prioritat de la Fundació Turisme Palma 365: descongestionar el centre, IB3 Notícies, 16/06/2023
- Los hoteles boutique y urbanos de Palma son los más caros del Mediterráneo, Ultima Hora, 05/07/2023
- Opinión: Turismo y Cultura, la concejalía unitaria que regresa a Palma, Diario de Mallorca, 19/06/2023
- La patronal Habtur al nuevo alcalde de Palma: La prohibición del alquiler turístico no ha servido, Diario de Mallorca, 20/06/2023

El turisme de creuers recupera (i supera) les xifres prepandèmia

Un any més, els impactes del turisme de creuers es deixen veure en l'àmbit econòmic i social. Imatges publicades als mitjans de comunicació mostren situacions de la saturació del centre de Palma amb l'arribada de dos grans bucs per Setmana Santa. Quaranta-tres creuers van fer escala a Palma al mes d'abril, trobant dies on en van coincidir tres i quatre de forma simultània al port, superant els valors dels anys 2019 i 2022.

Aleix Calveras, investigador de la UIB, explica en la seva recerca com el turisme de creuers no suposa un benefici econòmic tan gran com es pensa i que, en canvi, sí que afecta de manera evident la qualitat de vida dels residents i el perfil turístic que arriba a la ciutat.

L'acord de limitació s'ha incomplert en diverses ocasions i amb el canvi de color polític es planteja ampliar el nombre d'escales, especialment durant els mesos d'hivern. Entitats de comerciants com PIMECO, demanen al Govern que modifiqui o cancel·li l'acord amb les navilieres que limita als creuers, ja que consideren que els comerços de Palma sobreviuen gràcies als creueristes durant els mesos d'estiu.

Foto: Rafael Gaya Ribas

Foto: José Ignacio Barbas Pérez

- Una avalancha de cruceristas llena el centro de Palma tras la llegada de dos grandes buques, Diario de Mallorca, 27/03/2023
- Cuarenta y tres cruceros harán escala en el puerto de Palma en abril, Diario de Mallorca, 31/03/2023
- Palma se convierte en abril en el principal puerto de salida de cruceros para alemanes, Ultima Hora, 08/04/2023
- El turisme de creuers: un mal negoci per a Palma, Diario de Mallorca, 18/04/2023
- Las navieras de cruceros aumentarán escalas en Palma si lo pide el Govern, Ultima Hora, 01/06/2023
- PIMECO exigeix al govern que modifiqui o canceli l'acord que limita els creuers: "Palma no té visitants, és un desert", Ara Balears, 08/08/2023

El centre històric no hauria de ser un parc temàtic

Jaume Garau

Foto: Rosa Ferrer Mulet

La legislació vigent protectora del patrimoni compromet els organismes públics en la conservació i custòdia del Centre Històric de Palma, el segon més gran catalogat, després del de Roma, adoptant les mesures oportunes per evitar-ne el deteriorament, la pèrdua o la destrucció. Hem observat aquests dies passats l'enèsima vulneració dels drets de protecció del patrimoni a més del dret al descans perpetrada per les institucions: l'anomenat On Season Fest. Durant tres dies el Parc de la Mar, ha estat envoltat de tanques per escoltar música a alts decibels, consumir als foodtrucks allà instal·lats durant tot el cap de setmana a més dels cotxes aparcats davall la murada, amb els perjudicis que això ha generat a usuaris habituals del parc, veïns i veïnes i el mateix paviment per la circulació de vehicles de gran tonatge a un espai que no contempla aquest ús.

Aquesta ha estat una iniciativa de la Fundació Turisme Palma de Mallorca 365, entitat pública de gestió mixta en matèria de turisme i promoció exterior, composta per l'Ajuntament de Palma, de forma majoritària, l'Autoritat Portuària de Balears i 28 empreses privades. El festival On Season Fest ha estat organitzat per una empresa privada, guanyadora del concurs públic. El seu objectiu ha estat "dinamitzar la ciutat a l'hivern, fent-la més atractiva tant per a residents com per a visitants durant els mesos en els quals la indústria turística funciona amb menys rendiment".

Aquesta iniciativa és similar a moltes altres de caràcter esportiu i lúdic que es realitzen davall la murada perquè és un entorn atractiu, no perquè sigui el més adient. Què vol dir per l'Ajuntament de Palma dinamitzar la ciutat? Per a qui es dinamitza? A quin cost econòmic i social?

Per nosaltres aquest és un exemple més de la violència institucional que fa dècades s'està exercint sobre el Centre Històric de Palma. Un espai ple d'història, patrimoni i cultura, però on també resisteixen a la gentrificació, turistificació i especulació veïns i veïnes i comerços de proximitat.

A més d'aquestes lògiques especulatives relacionades amb el turisme de masses, els veïns i veïnes fa dècades que pateixen la degradació dels seus barris per la proliferació d'esdeveniments i activitats que no fan més que banalitzar el centre històric: esdeveniments esportius, musicals, mercadets amb qualsevol excusa, excursions massives de creueristes, intens transport de mercaderies pel creixement dels hotels boutique, etc.

Per l'acumulació de totes aquestes dinàmiques que degraden el centre històric i les vides d'aquells i aquelles que encara l'habiten, les institucions, en un exercici de responsabilitat i de mirar a llarg termini i pel bé comú, haurien de posar fi a aquesta espiral de maltractament. Prou d'invertir recursos públics (econòmics o en infraestructures) en promoció de la ciutat a espais inadequats, prou de banalitzar el centre històric de

Palma, prou de fer decantar sempre la balança del suposat guany econòmic, prou de donar l'esquena als residents, en comptes de mirar pel benestar, descans i gaudi de la ciutat antiga per part d'aquells i aquelles que l'habiten i d'aquells que l'estimen i la visiten.

En canvi, s'haurien de fer més activitats descentralitzades, posar més sancions als que no compleixen les ordenances, establir més espais de col·laboració amb els veïns, difondre i protegir més el nostre patrimoni, i, en definitiva, cercar major implicació de les empreses i les institucions en la cura del centre de Ciutat.

Article publicat al diari Ultima Hora

Megacreuers, fora de les ciutats!

Jaume Garau

Primer va ser Venècia, ara Amsterdam, després li tocarà a Palma treure els megacreuers fora del port. A Venècia fa molts anys que lluiten contra l'espectacular aberració que era veure els grans vaixells passant pel mig del canal de la Giudecca. La lluita va ser molt llarga fins que va intervenir el president del Govern italià, Mario Draghi, per posar punt final, després de la seria advertència de la Unesco de llevar-li el reconeixement de ciutat Patrimoni de la Humanitat.

Ara ha estat Amsterdam, una ciutat també molt saturada pels milions de turistes que aflueix pels seus carrers, places i llocs emblemàtics. La lluita de l'administració municipal contra la saturació ha estat seriosa en molts fronts, fins que han pres la mesura de fer fora els megacreuers del centre de la ciutat.

Palma no té un canal per on passen els creuers però té un port relativament petit com per albergar aquests monstres del turisme de masses. El port de Palma formava una part molt íntima de la ciutat fins ben entrat el segle XX, d'ençà que a l'Autoritat Portuària se li va ocórrer la brillant idea de fer concessions a "marines privades" en l'espai públic marítim. Això va omplir bona part del port d'amarraments de grans iots que deixen uns ingressos molt alts a l'APB. A poc a poc, les activitats pesqueres varen minvar i les industrials creixeren, tancant-se totalment l'accés al passeig i la curiositat de la ciutadania. Ara el port és una fortalesa supervigilada, a la qual només hi van aquells que tenen una activitat industrial o turística controlada.

El port de Palma sempre ha estat un lloc molt atractiu pels creuers, quan aquests eren per minories amb molt poder adquisitiu. Després va venir el gran negoci dels creuers de la mà de grans operadors turístics i inversors de la gran indústria nàutica europea, passant de creuers de 2000 passatgers als megacreuers que ara proliferen per 6000 passatgers i 2000 de tripulació.

Els arguments de les autoritats d'Amsterdam són clars: "No ens a surt a compte". No és sostenible aquest turisme en els centres històrics. Observant els costos directes i indirectes d'aquesta activitat, han arribat a la conclusió que no val la pena admetre aquesta activitat en el seu territori. Estaven espantats de veure el resultat de l'estudi de la Federació Europea del Transport, que demostra que només 63 megacreuers emeten un 43% més d'òxid de sulfat que els 292 milions de cotxes que hi ha Europa.

Així i tot, no sembla que la indústria dels grans creuers vagi a canviar la seva estratègia que continua essent créixer més. La Cruise Lines International Association (CLIA) ha dit que aquest any 2023 arribaran a transportar més passatgers que abans de la pandèmia que entraran en funcionament uns 40 grans vaixells i per l'any 2027 hi ha ordenats més de 75.

Jaume Martínez, el nou batle de Palma és, segons la veu del carrer, una persona amable, educada i que coneix perfectament el món turístic, ja que va ser conseller. En una de les seves propostes preelectorals va dir que volia fer de Palma la capital mundial del turisme. La idea en principi no té perquè ser dolenta, però si això vol dir mantenir o fer créixer l'actual turisme de megacreuers estarem en contra. Des de la Plataforma contra els Megacreuers, la nostra primera proposta encara és limitar a un megacreuer al dia, amb un màxim de 4000 persones desembarcades, i fer un estudi de càrrega per veure quin tipus de vaixells i quants pot admetre la nostra ciutat per ser un destí sostenible.

Article publicat al diari Ultima Hora

El sobreturisme decanta els barris costaners de Palma cap a la dreta política

Jaume Garau

Foto: Maria José Ribas Bermudez

El «sobreturisme» es defineix segons l'OMT com «el fenomen pel qual determinats llocs d'interès són visitats per un nombre excessiu de turistes, provocant efectes no desitjats per als llocs visitats.» No hi ha cap dubte que Mallorca pateix de sobreturisme.

L'excés de turistes està impulsat i gestionat per grans institucions i empreses privades estrangeres i nacionals, creant un mercat internacional intensiu molt superior a la capacitat de càrrega social i ambiental de l'illa. Si el domini del sobreturisme continua, el turisme sostenible no creixerà.

A Mallorca del sobreturisme es concentra els mesos d'estiu a l'àrea metropolitana de Palma, però és en els barris costaners de la ciutat de Palma on s'intensifica la saturació turística i l'especulació immobiliària. Aquesta dinàmica socioeconòmica està determinant una dinàmica política on l'esquerra va perdent pes en les darreres tres eleccions. En canvi, la dreta avança de manera clara, suportada per una majoria social que, o bé defensa el model turístic actual o bé no creu en el canvi que insinua l'esquerra.

En aquest assaig es presenten dos indicadors electorals: el nombre de vots i l'abstenció diferencial. Se seleccionen les dades dels barris costaners i tres barriades de l'interior de ciutat [...].

L'evolució del turisme i l'especulació immobiliària són els dos principals motors de la vida econòmica i social de Palma i de Mallorca. Aquesta evolució té un ritme que s'accentua any rere any, una vegada passada la COVID. La lluita entre dos tipus de polítiques del turisme, una basada en el laissez faire lliberal, i una altra basada en el control i la mesura, té un reflex en els processos electorals.

En les darreres eleccions municipals, la dreta ha rebut un fort impuls a Palma per motius de política nacional però també local. Pel que afecta la vida local, la defensa de l'actual statu quo del procés turístic i l'especulació immobiliària afavoreix el sobreturisme als barris costaners. El resultat de tot plegat té una gran

importància per a la vida dels residents d'aquests barris, molts dels quals opten per anar-se'n a viure a un altre lloc perquè creuen que el procés és irreversible i anirà a pitjor. Altres es queden i fan el que poden. Mentre que altres es queden i lluiten per canviar el destí que els hi ha tocat viure.

Pel que fa a la dreta (PP i Vox) el procés de turistificació va a favor seu perquè la majoria dels votants d'aquests barris costaners, o bé està a favor del creixement turístic, o bé no veu que un canvi per l'esquerra sigui possible i, per tant, voten a la dreta, que els hi dona més confiança per assegurar l'activitat econòmica del turisme.

Pel que fa als votants de l'esquerra (PSOE, Més i Podemos/Sumar), no dubten que els partits d'esquerres estan en contra del creixement turístic, però no veuen que aportin accions pràctiques i positives per un canvi en els barris costaners. Per això perden molts vots dels seus simpatitzants.

Si miram al que ha passat als barris simpatitzants de l'esquerra, veiem que el fenomen general de pèrdua de vot per abstenció diferencial es dona igualment, encara que amb una altra intensitat.

Parafrasejant una dita sobre Joan March i la República, podríem dir que «o l'esquerra acaba amb el sobreturisme com a model econòmic creixent, o el sobreturisme acabarà amb l'esquerra com a alternativa de poder»,

Fragments extrets de l'estudi "El sobreturisme decanta els barris costaners de Palma cap a la dreta política"

Foto: Magdalena Vidal

Foto: Jaime Antonio Aguiló

LA TRANSICIÓ ECOLÒGICA I DE MOBILITAT

"L'era de l'escalfament global ha acabat. Entram en l'era de l'ebullició global". Així ho afirmava António Guterres, secretari general de les Nacions Unides, a l'Informe del Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC) el mes de juliol d'aquest any. I no és per a menys. En un patró que es repeteix any rere any, l'estiu de 2023 ens ha deixat temperatures que han superat la mitjana històrica mes a mes, trobant valors que han arribat a superar els 40 °C al juliol a l'interior i nord de Mallorca.

Aquest 2023, la nostra illa ha estat amfitriona de la Cimera de Destins Turístics Sostenibles al mes de març i de la Cimera Turística Europea al mes d'octubre, les quals han convertit Mallorca en l'epicentre del turisme sostenible, almenys en nom. Tot i això, el nombre de vols i el volum de passatgers que arriben a l'illa no ha fet més que augmentar, amb xifres de més d'11 milions de passatgers registrats fins al mes de novembre a l'aeroport de Palma. Pel que fa a la indústria creuerística, entre gener i octubre s'han registrat al port de Palma un total de 440 escales de creuers, que han dut a l'illa 1,7 milions de creueristes, arribant pràcticament als valors del 2019 prepandèmia. La contaminació que això suposa empitjora en gran manera la qualitat de vida dels habitants de les zones properes al port.

Amb el nou panorama polític i social, que posa el focus encara més en el turisme i en el creixement econòmic, és responsabilitat de tots i totes garantir que aquesta transició es dona de forma sostenible en termes ambientals i de mobilitat.

27

Cap a una Palma més verda...

Una nova web de l'àrea d'Infraestructures recopila en un mapa les 212 fitxes de parcs i zones verdes de la ciutat de Palma, per proporcionar informació actualitzada a la ciutadania. El Nou Pla General, tal com s'ha comentat anteriorment, apostava per un urbanisme de proximitat, però de moment només se n'ha aprovat una part: queda pendent la part estructural, a l'espera d'una nova fase d'al·legacions i d'exposició pública que ha de durar, previsiblement, fins a mitjans del 2024. Així que la ciutat continua, en part, amb la normativa de 1998.

Enginyeria sense Fronteres, en col·laboració amb l'Associació de Veïns El Coliseu i Vianants de Mallorca, va organitzar al gener una ruta a peu en defensa de l'aigua com a dret global. Al mes d'abril es va fer oficial, amb la seva publicació al BOIB, la protecció de la zona d'es Carnatge, a través d'un Pla Especial de Protecció. Més de 407 establiments hotelers de Palma han participat aquest estiu en la quarta edició del #MovimentBanderesVerdes, una iniciativa d'Ecovidrio per premiar el compromís dels municipis i de l'hosteleria amb l'economia circular i el reciclatge. L'Ajuntament de Palma confirma la compra de la finca de Son Quint, per a la creació d'un segon pulmó verd a Palma i d'una entrada a la Serra de Tramuntana, i impulsar la regla del 3-30-300.

- Caminada a Palma en defensa de l'aigua com a dret universal i la seva gestió pública, DBalears, 30/01/2023
- Una nueva web de Infraestructuras detalla 212 parques y zonas verdes de Palma, Diario de Mallorca, 14/03/2023
- El Pla Nou General, una eina essencial a favor del planeta, Diario de Mallorca, 26/03/2023
- Proponen comprar la finca de Son Quint para hacer otro bosque público para Palma, Diario de Mallorca, 03/05/2023
- El PSOE es compromet a fer el segon bosc de Palma a Son Quint, Ara Balears, 10/05/2023
- La protección de es Carnatge se oficializa al publicarse en el BOIB, Ultima Hora, 09/06/2023
- Palma competirá para alzarse con la Bandera Verde de la sostenibilidad hostelera de Ecovidrio, Europa Press, 19/07/2023
- Cort comprará la finca de Son Quint gracias a la aportación extra del Govern y Consell por la Ley de Capitalidad, Ultima Hora, 12/12/2023

Foto: Diario de Mallorca

... o no?

Els veïns de la zona del Passeig Marítim es queixen de l'eliminació d'exemplars d'arbres de més de 50 anys per mor de les reformes de primera línia de Ciutat i critiquen a l'Autoritat Portuària per no cuidar el patrimoni. Segons dades de l'any passat, a Palma només es reciclen el 27,5% dels residus generats en contraposició amb el 60% que la Unió Europea exigeix als municipis de cara al 2030. Pedro Homar, director gerent de la Fundació Turisme Palma 365, reconeix que Palma no té la imatge de destí verd i reconeix el repte que té la ciutat de convertir-se en un destí socialment sostenible davant de la seva massificació turística. L'Ajuntament de Palma demana més temps per implantar la zona de Baixes Emissions al centre i sol·licita una pròrroga fins a desembre de 2024. El comptador d'arbres de Plaça Espanya s'apaga, donada la finalització del contracte amb l'empresa que s'encarregava del seu funcionament.

- Actualizando los árboles, Diario de Mallorca, 10/01/2023
- Cort todavía no tiene fecha para implantar la Zona de Bajas Emisiones en el centro, Diario de Mallorca, 09/01/2023
- Palma solo recicla el 27% de sus basuras cuando Europa ya exige la mitad, Diario de Mallorca, 13/02/2023
- La cara fea de la reforma del Passeig Marítim de Palma, Ultima Hora, 28/12/2022
- "Palma no tiene imagen de destino verde, y debería", Diario de Mallorca, 14/06/2023
- El nuevo Ayuntamiento de Palma apaga el contador de árboles de plaza España de manera definitiva, Diario de Mallorca, 01/08/2023
- El ayuntamiento de Palma pide más tiempo para implantar la Zona de Bajas Emisiones en el centro, Diario de Mallorca, 20/09/2023

Foto: Tomeu Canyellas

La nova mobilitat es mou en bicicleta i patinet

En termes de mobilitat, el nou equip de govern de Cort exposa les seves intencions de segregar els carrils bici dels espais per a vianants, eliminant el de Blanquerna o el de plaça Espanya, actualment ja suprimit per les obres de remodelació de la plaça, a l'espera de trobar alternatives. Vianants Mallorca o la Plataforma Patinetes y Bicis a Raya han denunciat la inseguretat que pateixen els vianants i reivindiquen la solució de diversos trams conflictius.

Parlant de bicis, un nou projecte conegut com a Fum-Bici, impulsat per l'Associació de Veïnes de Canamunt, impulsa la mesura de la qualitat de l'aire mentre pedaleges per Palma. El sensor a emprar, que es col·locarà a la bicicleta, encara és un prototip.

Foto: Ultima Hora

- Acusan a Pastor de ignorar un acuerdo plenario que obliga a "redefinir" el carril bici de la plaza de España, Diario de Mallorca, 02/02/2023
- Patinetes eléctricos de alquiler vuelven a Palma tras el veto del anterior Ayuntamiento, Diario de Mallorca, 07/07/2023
- Vianants per Mallorca propone a Cort rehacer el carril bici de Avingudes, Diario de Mallorca, 27/07/2023
- Projecte de Fum-Bici per a mesurar la contaminació mentre pedalejes per Palma, Diario de Mallorca, 20/09/2023
- Cort comença a modificar el carril bici que va desde la rotonda de La Vileta a la de Son Moix, Ultima Hora, 16/10/2023
- L'alcalde de Palma, Jaime Martínez vol eliminar el carril bici de Blanquerna i fer que circuli per vies paral·leles, Cadena Ser, 07/12/2023

Foto: GOB

Foto: Joventut Pel Clima

Sa Garrigueta Rassa no es toca

La Plataforma "No toqueu sa Garrigueta Rassa", impulsada entre d'altres per la Federació d'Associacions de Veïns de Palma, pot celebrar l'èxit de la lluita veïnal contra l'explotació de les pedreres. El mes de gener, les associacions integrants de la Plataforma es varen manifestar en contra de la decisió de la Comissió de Medi Ambient d'autoritzar el projecte de rehabilitació de Sa Garrigueta Rassa i Can Roselló. Mesos després, el ple insular aprovava de forma unànime la proposta presentada pel Consell Territorial de Ponent que rebutjava aquests projectes de restauració, i aprovava la sol·licitud perquè l'Ajuntament, el Govern i el Consell adquirissin els terrenys per convertir-los en equipament municipal, idealment un gran parc urbà. Actualment, el Govern es troba en negociacions per a l'obtenció d'aquestes pedreres, ja sigui a través de la seva compra o d'un procés d'expropiació que es pot dilatar en el temps.

Foto: Diario de Mallorca

- Manifestación contra la reforma de las canteras de Establiments, Ultima hora, 10/01/2023
- Unanimidad en Cort en el rechazo de los proyectos de restauración de las canteras de Establiments, Diario de Mallorca, 23/02/2023
- El Consell de Mallorca insta a la compra pública de las canteras sa Garrigueta Rassa y Can Rosselló, Diario de Mallorca, 13/04/2023
- Jaime Martínez quiere recuperar para Palma las canteras de Establiments esta legislatura, Ultima Hora, 23/06/2023

Com es manifesta el canvi climàtic?

A Palma, entre el 1971 i el 2022 s'han incrementat en més de 50 els dies amb temperatura màxima superior a 25ºC, que segons el programa Copernicus de la UE es consideren estiu. Això, afegit als 90 dies estacionals, fa que l'estiu duri quatre mesos i mig. El canvi climàtic posa en perill la línia de costa. Segons les previsions científiques, s'espera que Mallorca perdi 60 metres de costa de cara a 2100, el que suposa que les zones del Molinar, Passeig Marítim o les platges de Can Pere Antoni i es Portitxol quedin devorades per la mar. Els boscos tampoc no se salven. I és que els estius cada cop més calorosos, juntament amb l'acumulació de biomassa no retirada degut a temporals com Juliette, augmenta molt el risc d'incendis cada cop més intensos. El Mediterrani en conjunt és de les zones més afectades pel canvi climàtic, on aquest va un 20% més ràpid que a la resta del món.

- Palma perderá 60 metros de costa por el cambio climático, Ultima Hora, 25/03/2023
- El verano de Palma ya dura casi medio año a causa del cambio climático, Ultima Hora, 04/05/2023
- Alt risc d'incendis a Mallorca donades les altes temperatures i els efectes del temporal Juliette, Ultima Hora, 27/07/2023
- El canvi climàtic s'accelera a Balears un 20% més ràpid que a la resta del món, Ultima Hora, 21/04/2023

Foto: Sebastian Aggero

Foto: José Miguel de Orbe Palafoix

Transporte público (gratuito): los medios y los fines

Miguel Reyero

Foto: Ajuntament de Palma

La opción a favor del transporte público en detrimento del privado es (o debiera ser) un punto de partida de para la ciudadanía, pero sobre todo para quienes gobiernan nuestras ciudades. Es un concepto básico e incontestable en movilidad. Y esto desde hace muchas décadas, y para cualquier ideología política. Inicialmente, fue una opción forzosa por simples motivos de físicos. Hace cuarenta años ya lo explicaba un alcalde: "Ni las calles estiran, ni los coches encogen". Luego, si los coches que de media transportan 1,2 personas no caben, hay que sustituirlos por autobuses, o mejor aún, por tranvías, que transportan respectivamente el equivalente a 50 o 200 coches.

Pero a este argumento de movilidad, en los últimos años se han añadido los motivos medioambientales, todavía más serios.

Esta opción por el transporte público inexcusable para cualquier administración se sustenta en dos elementos. Ofrecer un medio público de calidad: frecuente, con líneas extendidas por todos los barrios y unidades cómodas, amplias, silenciosas y a precio muy contenido. Y, por otro lado, desincentivando el uso del transporte privado, mediante restricciones parciales o totales al mismo. Esas restricciones por las que un habitante de Roma, París o Londres difícilmente piensa ir con su coche a la Piazza di Espagna, a la Place Vendôme o a Piccadilly Circus.

La gratuidad del transporte público como fin y como medio

En 2023 el Gobierno del Estado impulsó, fundamentalmente con fondos y europeos, la gratuidad del transporte público en las Comunidades Autónoma como un elemento para paliar los efectos económicos de la pandemia Covid-19 y de la guerra de Ucrania. Europa ligaba esos fondos con la lucha contra las emisiones de gases de efecto invernadero. Pero además de suponer una ayuda a las economías más frágiles (las más fuertes, además, utilizan poco o nada el transporte público), la medida ha tenido un efecto colateral incontestable: el aumento del número de usuarios de los medios públicos. Enorme en el caso de Palma.

Según datos de la E.M.T. hasta un 40 % de pasajeros más, el mayor incremento de España. Y esa es o debiera ser la buena noticia. Un importante número de esas personas que por motivos múltiples no utilizaban el transporte público lo han hecho en 2023. Y sin duda, como ocurre con los servicios de bicicletas públicas, muchos de ellas seguirán utilizándolo en el futuro, aun cuando desaparezca el aliciente de la gratuidad. Incluso contemplando que ese aumento de usuarios requiera emplear más fondos en el transporte público, sería una buena noticia, si se entiende que el transporte comunitario, como la educación o la sanidad públicas, no son un gasto, sino una inversión fundamental en el

Foto: RTVE.

Foto: EMT

bienestar social. Por ello, quizá incluso sin esta financiación extraordinaria de Europa merecería la pena considerar la financiación estatal y municipal.

Transporte público, medio ambiente y cambio climático

Pero con mucho, el beneficio más importante de estas medidas y de sus resultados es el medioambiental. Así lo entienden todos los organismos internacionales y sus normativas sobre el cambio climático. Por viajero transportado, el automóvil privado emite al menos el triple de CO_2 que el autobús convencional, y muchísimo más que el autobús o el tranvía eléctrico. Este último medio, que transporta por trayecto tres o cuatro veces más personas que el autobús, se ha ido extendiendo en los últimos años en al menos 280 ciudades europeas. En resumen, mucha menos contaminación de gases de efecto invernadero, y obviamente menos contaminación acústica.

Para las ciudades de tamaño medio y grande, la Unión Europea demandaba que para 2023 estuvieran establecidas como un elemento importante las Zonas de Bajas Emisiones (ZBE), explicando claramente a la población los efectos de no actuar en términos de salud pública. España, según la Agencia Europea del Medio Ambiente, fallecen anualmente por la contaminación ambiental más de 31.000 personas. 30 veces más que por accidentes de tráfico. Esta implementación de ZBE exigidas razonadamente por Europa, para la que se cuenta con ayudas de Fondos Europeos, está especialmente retrasada. Y un elemento básico para su definición es la promoción decidida por el transporte público de calidad, acompañada por la restricción, igualmente decidida, del transporte privado.

Mantener de algún modo la gratuidad en 2024 sería un medio más para extender y consolidar la utilización del transporte público. Esto, acompañado por apoyo al peatonal y a la bicicleta, son pasos imprescindibles para la urgente transformación de nuestras ciudades. Para mejorar como nos desplazamos, qué aire respiramos, como y en qué mundo vivimos, nosotros y nuestros hijos. Implicarse en todo ello es una exigencia para quienes gestionan nuestras ciudades y nuestra salud.

Foto: EMT

Foto: Marta Brunot Garau

LA TRANSICIÓ SOCIAL

D'un any enrere a ara, a simple vista ens pot parèixer que Palma és la ciutat de sempre. Però la realitat social de totes les persones que habiten aquesta metròpolis ens reconeix que, efectivament hi ha coses que no canvien, però que n'hi ha d'altres que sí (i no sempre és cap a millor).

Escrivíem a l'anterior número de La Ciutat en Transició que les veritables protagonistes de la ciutat són les persones. Ara, més que mai, el teixit interpersonal és fort: en èpoques de canvi com el que hem viscut enguany, podem veure minvar determinats drets socials, polítics i culturals. No és fútil que la llengua hagi estat, aquest final de 2023, un dels grans temes.

Però com bé dèiem, hi ha coses que per sort no canvien, o no del tot: davant les injustícies i davant les necessitats de qui habita Ciutat, sempre trobam gent disposta a organitzar-se i a intentar que la vida a Palma sigui una vida millor. Per això volem drets socials: per viure bé a la nostra ciutat.

Foto: Tomeu Canyellas

Els moviments socials i veïnals, a l'ordre del dia

Si una cosa ens ha reiterat aquest 2023 és que les veïnes i veïns de Palma estan organitzats. Davant les preocupacions de la ciutadania, bé organitzacions ja existents bé nous formats de militància, els moviments socials han esdevingut l'espai on articular-se per posar les demandes damunt la taula. Precisament, les associacions de veïns i veïnes d'arreu dels barris de Palma han continuat amb la seva tasca de denúncia de les problemàtiques de cada barri. Ho hem pogut veure, com ja passava l'any passat, amb la batalla contra l'oci nocturn.

A més a més, durant 2023 també hem vist sorgir noves entitats que responen a les necessitats de les persones que viuen a Ciutat, com ara el Sindicat de l'Habitatge de Palma, que té l'objectiu de ser una eina més per solucionar i pal·liar l'emergència de l'habitatge que vivim actualment. D'altra banda, en resposta a la inicial negativa del nou Ajuntament de Palma per mantenir el transport públic de franc durant el 2024, es va crear la Plataforma pel Transport Públic, que exigia la gratuïtat i a més reivindicava millores com més freqüències i horaris ampliats.

Aquests darrers mesos, llavors, hem vist més mobilització per part de la societat civil, per exemple també amb la defensa del català, o amb la Contracimera del Turisme que es va celebrar a Ciutat al novembre i que va concloure amb una manifestació de més de 3000 persones. El temps dirà què serà d'aquests nous (i no tan nous) moviments de reivindicació que trobam a Palma.

- El ruido y la especulación, batalla de la renovada Barri Cívic de Santa Catalina, Ultima Hora, 09/01/2023
- Nace el sindicato de vivienda de Palma: «Vamos a dar guerra», Diario de Mallorca, 28/01/2023
- Casales de Palma en peligro: Can Vivot reclama ayuda urgente para sobrevivir, Diario de Mallorca, 10/03/2023
- La Federació de Veïns alerta de que muchas asociaciones están "en situación límite" por los retrasos de Cort, Diario de Mallorca, 03/05/2023
- Los vecinos exigen a Cort que recurra la sentencia que retrasa el cierre de las terrazas de sa Llotja, Diario de Mallorca, 09/05/2023
- Sa Llotja y los barrios históricos piden cuentas a los políticos de Palma, Ultima hora, 12/05/2023
- Los residentes del Paseo Marítimo se unen para crear una asociación vecinal, Ultima Hora, 31/05/2023
- Los vecinos critican la pasividad del ayuntamiento de Palma ante "la degradación" de la zona más ciudadana del Parc de la Mar, Diario de Mallorca, 16/06/2023
- Malestar entre las asociaciones vecinales porque Cort no les ha invitado a la investidura de Jaime Martínez "por falta de aforo", Diario de Mallorca, 16/06/2023
- Los vecinos del Paseo Marítimo de Palma exigen soluciones al ruido de los party boats y los excesos de las terrazas, Diario de Mallorca, 23/06/2023
- Vecinos del Paseo Marítimo de Palma, se unen contra la «degradación» del barrio por el ocio nocturno, Diario de Mallorca, 28/06/2023
- El ayuntamiento de Palma se compromete a simplificar la burocracia para las subvenciones a las asociaciones de vecinos, Diario de Mallorca, 14/07/2023
- Vecinos de Blanquerna y el Ayuntamiento debaten sobre el futuro del barrio, Diario de Mallorca, 25/09/2023

Més renou, menys convivència

La majoria de les queixes rebudes pel servei DMS de Ajuntament de Palma són per qüestions de renou. Els problemes de convivència a conseqüència del renou per activitats turístiques, terrasses o esdeveniments d'oci no només no s'han solucionat, si no que s'han ampliat a altres barris. És un exemple el barri de la plaça de Toros, on els concerts al Coliseu han generat les queixes del veïnat.

A La Llotja, la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Balears ha propiciat el retorn a l'horari d'obertura de les terrasses fins a les 00:00 o 00:30, posant fi a la limitació de tancament a les 23:00, establerta per Cort al 2019.

- El Ajuntament de Palma recibe unas 1.000 quejas al mes, la mayoría por problemas de ruido, Ultima Hora, 20/01/2023
- Eliminadas 190 mesas de las 440 existentes en las terrazas de sa Llonja y Drassanes, Diario de Mallorca, 12/04/2023
- Palma mantendrá el cierre de las terrazas de la Llotja a las once de la noche pese a la sentencia que permite su apertura hasta las 00:30, Diario de Mallorca, 10/05/2023
- El ayuntamiento de Palma asegura que los decibelios del concierto de la plaza de toros estaban dentro de la norma, Diario de Mallorca, 13/05/2023
- Los restauradores de la Lonja exigen a l'Ajuntament que amplíe ya los horarios de las terrazas, Ultima Hora, 12/06/2023
- Terrazas en Palma: El ayuntamiento obligará a los empresarios de bares y restaurantes a respetar una misma estética, Diario de Mallorca, 22/07/2023
- El Ayuntamiento de Palma expedienta a siete locales de Santa Catalina por ruidos y terrazas sin licencia, Diario de Mallorca, 02/10/2023
- Los restaurantes de La Lonja podrán ampliar su horario, Ultima Hora, 09/10/2023

Foto: Ultima Hora

L'habitatge, el problema social de Palma

Si una cosa ens han vaticinat els darrers anys, és la necessitat de mesures concretes i palpables en matèria d'habitatge. En director tècnic de la xarxa contra la exclusió social a les Illes Balears, Andreu Grimalt, explicava al diari Ultima Hora que l'habitatge és la principal palanca d'exclusió social que trobam a les nostres illes; i Palma, precisament, n'és la prova.

Ciutat és ara mateix un paratge inhòspit per a aquelles persones que cerquen un habitatge digne i a un preu adequat a la realitat socioeconòmica de les persones que intenten habitar-la. Així ho diuen les dades: Palma és la segona ciutat de l'estat on més car és llogar un estudi i a finals de 2022, la primera on més ingressos es necessitaven per comprar una casa i la segona per llogar-la. Al 2023 el panorama no ha canviat: encapçalam uns rànquings que demostren que, per poder viure a Ciutat, calen mesures contundents.

El govern municipal, tant l'actual com el progressista que va precedir el tàndem PP-VOX, han proposat mesures que, ara per ara, no han donat els seus fruits. Començàveml'any 2023 amb la proposta dels pisos contenidors, un sistema que no va ser entès i que va suposar tirar enrere el projecte, i acabam amb un Decret d'Habitatge que benificia als promotors, que suposa més pressió, més cotxes i menys comerços de barri atès a la revonversió de locals que permet.

Ho hem vist amb el cas de Son Busquets, iniciativa que passa de promoure habitatges de lloguer social a habitatges de lloguer amb preu tasat. En aquest segon cas, el que es fa és calcular el preu segons criteris irreals, segons unes xifres estimades: es diu que, de mitjana, les unitats de convivència estan formades per dues persones amb sous d'uns 1900 bruts cada un; d'aquesta suma, es calcula el 30% i aquesta és el lloguer pels habitatges de preu tasat. I què passa? Que aquesta xifra no quadra amb les dades concretes ni amb la realitat social de Ciutat. I què? Que al final, surt més car que l'habitatge públic. I res més? Idò que el preu tasat no mira per qui més ho necessita: no és habitatge social.

El canvi de govern municipal també ha suposat un viratge cap a les prioritats de cara al mercat de l'habitatge: hem passat d'escoltar iniciatives que impulsen els habitatges de protecció oficial a pensar a viure en antics locals comercials. Hem passat de la oficina contra els desnonaments, a que PP i VOX donin llum verda al projecte de l'oficina antiokupació. I mentre proliferen a certs mitjans notícies de "inqui-okupas", la realitat és que la gent no pot pagar el seu lloguer.

Ironitzaven sobre aquest tema les veïnes de Canamunt durant les festes de Sant Rescat l'estiu del 2023: "Davant la invasió de turistes, enguany hem optat per plantejar un futur en el qual els veïns es refugien en el subsòl. La possibilitat de viure en un aparcament soterrat sense pagar lloguer és un avantatge". Però el que podria semblar un futur distòpic és cada vegada més una possible realitat si no hi ha una resposta decent a una de les problemàtiques que més preocupen a qui habita (o ho intenta) Ciutat: l'habitatge.

Foto: Ingo Minow

Foto: Ingo Minow

- Pisos en contenedores en Palma: los arquitectos creen que «no es la solución a medio y largo plazo, Ultima hora, 11/02/2023
- Hila rechaza "la idea" de Neus Truyol de convertir contenedores marítimos en viviendas públicas, Diario de Mallorca, 14/02/2023
- Las familias de Palma destinan la mitad de sus ingresos al pago de alquiler, Ultima hora, 13/02/2023
- «Palma es una de las ciudades que necesita urgente la ley de vivienda», Ultima hora, 19/02/2023
- El Tripartito de Cort elimina toda referencia a los pisos en contenedores marítimos de su propuesta de viviendas sociales, Diario de Mallorca, 23/02/2023
- Eduardo Robsy: "Ante la emergencia, hay que hacer más vivienda convencional y que sea más rápida, no todo debe ganar un premio", Diario de Mallorca, 19/02/2023
- En Palma hay unas 30.000 viviendas vacías, según el PP, Ultima hora, 07/03/2023
- «Los propietarios de vivienda se aprovechan de la clase trabajadora», Ultima hora, 16/03/2023
- El Ayuntamiento de Palma ha evitado 1.873 desahucios en los últimos 8 años, Diario de Mallorca, 25/03/2023
- Palma pretende duplicar en diez años las viviendas públicas de alquiler social, Diario de Mallorca, 30/04/2023
- Los habitantes de Palma destinan el 40% de sus ingresos a la compra de una vivienda y el 37% para alquilarla, Europa Press, 22/06/2023
- Los vecinos de Canamunt plantean un futuro viviendo en el subsuelo, Ultima hora, 30/06/2023
- Prohens aborta la compra de 88 viviendas de Metrovacesa promovida por Armengol para alquiler social en Palma, Ultima hora, 19/07/2023
- El vecindario de Palma se moviliza: Manos a la obra para dignificar las 64 casas de La Soledat, Diario de Mallorca, 28/05/2023
- De un barrio «de mallorquines» a uno para extranjeros: Así ha sido la evolución de Santa Catalina, Ultima hora, 28/05/2023
- Camp Redó, un barrio de Palma en transformación con nuevas edificaciones por fases, Ultima hora, 24/09/2023
- PP y Vox de Palma dan luz verde a la Oficina antiokupación y aseguran que no implicará el cierre de la Oficina antidesahucios, Diario de Mallorca, 26/10/2023

Cultura sense llengua i sense teixit local

Com hem comentat, hi ha hagut una resposta contundent per part de la societat civil organitzada però també de la no organitzada: la posició del Govern de les Illes Balears pel que fa al català ha permeat també al govern municipal de Ciutat, amb exemples clars com ara la retolació del mercat de Pere Garau. No només sortírem a denunciar-ho l'OCB i Palma XXI, sinó que les faltes ortogràfiques i les formes no normatives resulten vergonyoses per a molta gent. No fa ni un any de les eleccions municipals, insulars i autonòmiques i ja hem tengut varies notícies sobre les polítiques que s'han efectuat de cara a la llengua catalana: esperam que no sigui premonitori de la legislatura, perquè sinó se'ns faran llargs, aquests 4 anys.

D'altra banda, un fet que també ha estat notícia, tant de cara a les propostes electorals com a què passarà ara amb aquest projecte, és l'edifici de Gesa. És un símbol de Palma i no només perquè Antònia Font així ho volgué; ara, cal saber què es farà amb aquest edifici. L'actual govern municipal ha explicat ja que volen un "model Màlaga": un museu franquiciat que importi turisme cultural. El teixit cultural local, llavors, no tendria cabuda dins aquest projecte: es torna a caure en l'impuls turístic que sembla que és l'únic que tenim, en comptes d'apostar per la diversificació i per l'enfortiment d'una indústria cultural forta i pròpia. I ara que sabem què volen que passi amb Gesa, ens queda esperar per saber què es farà amb l'Antiga Presó.

Foto: Diario de Mallorca

- Pere Garau pide un nuevo futuro para los cines Metropolitan, Ultima hora, 16/02/2023
- Sí al museo en el edificio de Gesa, pero «sin olvidar al tejido local», Ultima hora, 22/02/2023
- El Hostal Términus volverá como centro social y cultural, Ultima hora, 27/02/2023
- Adjudicada la redacción del proyecto del centro de arte de la antigua cárcel, Diario de Mallorca, 28/02/2023
- Jaime Martínez, alcalde de Palma: «Quien pinte grafitis en edificios catalogados o del centro histórico responderá penalmente», Diario de Mallorca, 25/06/2023
- Los vecinos y ARCA claman contra las pintadas en el centro, Ultima hora, 27/06/2023
- La OCB avisa: «Es la guerra», Diario de Mallorca, 30/06/2023
- La Porta de Sant Antoni, entre el Barrio Chino y la opulencia de la nueva Palma, Ultima hora, 02/07/2023
- El bilingüismo se instala en el ayuntamiento de Palma: Cort cambia la norma a instancias de Vox para equiparar catalán y castellano, Diario de Mallorca, 27/07/2023
- Magdalena Rosselló: «El futuro de Bellver está en saber explicar su propia historia», Diario de Mallorca, 16/09/2023
- Gesa: El edificio será 100 % cultural y albergará una biblioteca municipal, Ultima hora, 24/09/2023
- L'OCB i Palma XXI exigeixen la correcció dels rètols del mercat de Pere Garau: "Suposen una degradació de la llengua", Diario de Mallorca, 29/11/2023

En defensa de la convivència i contra la segregació dels infants per raó de llengua, apel·lam a la presidenta Prohens

Obra Cultural Balear

Les entitats sotasignants, les més representatives del món educatiu i cultural de les Illes Balears, demanen a la presidenta Prohens que accepti l'oferiment de PSIB, Més per Mallorca i Més per Menorca per aprovar el sostre de despesa, imprescindible per a tramitar els pressupostos de la comunitat autònoma, a canvi de renunciar a la segregació dels nostres infants per raons de llengua.

La segregació lingüística resulta incompatible amb l'art. 135.1.e de la Llei d'educació de les Illes Balears, que consagra com a principi del model lingüístic educatiu la no-discriminació i la no-separació dels alumnes en centres o grups-classe per raons de llengua. Separar els nins per motius idiomàtics constitueix una aberració pedagògica i obre la porta a la fractura social i cultural i a la divisió de la societat en dues comunitats lingüístiques diferenciades.

A més, la segregació lingüística fa del tot impossible assolir l'objectiu d'haver adquirit una competència comunicativa plena en les dues llengües oficials, de manera que els alumnes puguin emprar-les amb fluïdesa, tant oralment com per escrit, en finalitzar el període d'escolarització obligatòria, tal i com prescriuen l'art. 20 de la Llei de normalització lingüística i l'art. 135.1.a de la Llei d'educació de les Illes Balears. Els alumnes de la línia en català en dominaran les dues; els alumnes de la línia en castellà, només el castellà.

I és que l'escola juga un paper fonamental en el procés de normalització lingüística, atès l'efecte compensatori que desplega en relació a la poca presència –sovint, absència– de la llengua pròpia en determinats contextos en general, i especialment a l'entorn immediat d'una part important dels alumnes (a causa de l'allau incessant de ciutadans nouvinguts durant les darreres dècades, sovint és l'escola el primer i únic entorn en què els nins i joves hi tenen contacte).

L'acceptació, per part del Govern de les Illes Balears, de les exigències de l'extrema dreta en matèria lingüística a l'ensenyament comporta trencar el consens i destruir el model lingüístic educatiu vigent en els darrers vint-i-cinc anys, impulsat en el seu moment, paradoxalment, per un govern del Partit Popular. Però aquest preu tan costós no és imprescindible: els partits de l'oposició

democràtica s'han oferit a fer possible l'aprovació del sostre de despesa a canvi d'enterrar aquest pla de segregació lingüística.

La societat civil de les Illes Balears apel·la a la presidenta Prohens perquè accepti l'oferiment de PSIB, Més per Mallorca i Més per Menorca, i posi fi a aquesta deriva irracional: no pot sacrificar el futur dels nostres infants, la convivència a les escoles, la cohesió social a canvi del xantatge d'una minoria extremista que té, com a programa polític, la liquidació de la nostra autonomia, l'aniquilació de la nostra llengua i, en definitiva, la nostra destrucció com a poble.

OCB (Obra Cultural Balear), Grup Blanquerna, STEI Intersindical, AELC (Associació d'Escriptors en Llengua Catalana), Sindicat SIAU, Plataforma per la Llengua, Sindicat UOB, ADIPMA (Associació de directors i directores d'educació infantil i primària de Mallorca), FAPA Mallorca, FAPA Menorca, FAPA Eivissa, Junta de personal docent no universitari de Mallorca, Sindicat Alternativa, CCOO Illes Balears, UGT-Ensenyament, ANPE, Palma XXI, Institut d'Estudis Eivissencs, Joves de Mallorca per la Llengua, Jubilats per Mallorca, Assemblea Sobiranista de Mallorca, UCTAIB (Unió de Cooperatives de Treball Associat de les Illes Balears), PEN Català, Aplec Jove, OCB-Formentera, Junta de Personal Docent no Universitari de Menorca, Junta de Personal Docent no Universitari d'Eivissa, ADESMA (Associació de Directors d'Ensenyament Secundari de Mallorca), IDEIB (Inspectores i Inspectors d'Educació de les Illes Balears), APDE (Associació Professional Docents d'Eivissa), ADIPE (Associació de Directors d'Infantil i Primària d'Eivissa), Associació de Directors de Secundària d'Eivissa, ADEIPIB (Associació de Directores d'Escoles Infantils Públiques de les Illes Balears), Associació Assemblea 03 i USO Illes Balears – Federació d'Ensenyament.

Foto: Ultima Hora

PALMAXXI